

velikim rizikom dok debitantima ništa drugo i ne preostaje. Ali, ostvarimo ova turobna razmišljanja o mestu u ulozi debitanta u našoj kinematografiji. Pomenuta tri filma pobuduju pažnju jer, uz sve propuste, jasno ukazuju na stvarne mogućnosti autora. Bata Prelić, debitant u nešto kasnijoj životnoj dobi, napravio je zanimljiv film iz urbane sredine, rađen na motivima »caka« o gubljenju nevinosti glavne junakinje, koju zanimljivo ostvaruje Sonja Savić. Taj »šmirantski« odnos prema životu karakteriše i glumački postupak glavne junakinje, koji Prelić konsekventno sprovodi kroz čitav film, u odnosu na sva njena suočavanja sa okolinom i životom. Premda film nosi neke isključivo lokalne elemente, moguće je uočiti i neke šire implikacije mlađih ljudi i njihovih problema, bez obzira na to što se tema naoko čini nezanimljivom ili u najmanju ruku predimenzionisanom kao moguć predložak filma.

ambasador

»O pokojniku sve najlepše« Predraga Antonijevića je film koji je imao zanimljiv scenario, izvrsnu glumačku ekipu (Z. Lepetić, P. Kralj B. Todorović), zapaženog snimatelja Tomislava Pintera, ali ipak nije u svemu dosegnuo mogućnosti koje su mu se pružile. Priča je, inače, zanimljiva i dosta prisutna u našoj dramaturgiji: posleratna kolektivizacija na selu, otkupi žita, otvaranje rudnika, kao prapočetak naših »političkih investicija«. Žalost, film nema snagu celovitog ostvarenja, teče ravno, gotovo pravolinijski se razvija glavni lik Radiša Brzaka (Z. Lepetić), koristi nekakva pohabana filmska rešenja iz naše tekuće »balkanske« seksologije, što označava pokušaj »igranja na prvu loptu«, ali ništa ne doprinosi razvijanju osncvnog kritički i satirički intoniranog toka razvoja filma. Šteta! Slična situacija je i sa neobično šarmantnim filmom, domaćom varijantom vesterne iz Like, »Mala pljačka vlaka«. To je duhovita, ne odveć prodorna, mada ima takvih pretenzija, opservacija života u nekakvoj »vukobebinji« na rubu života, u Lici pred kraj prvog svetskog rata. Film govori o relativnosti vlasti i novca, a začinjen je navodno karakterističnim odlikama našeg duha i mentaliteta.

U smislu žanrovske opredeljenja pažnje su vredna i ostvarenja autora koji su se već dokazali u jugoslovenskoj kinematografiji, a čija nova ostvarenja predstavljaju, u neku ruku, nastavak njihovih istraživanja u dobrom ili lošem smislu. To se pre svega odnosi na filmove Živka Nikolića, »Čudo neviđeno« Bogdana Žižića »Rani snjeg u Mlinhenju« i Slobodana Šijana »Davitelj protiv davitelja«, iako veoma heterogeni u svojim preokupacijama, ovim rediteljima je zajednička istražnost u iskazivanju autorskih stavova. »Čudo neviđeno« Živka Nikolića, po sopstvenom scenariju uz saradnju Siniše Pavića, ima nedostatke koji su dosta karakteristični za ovoga autora. Programska stav koji »govori o trenutku kada čovek zaslepljen strašću traga za čudom, još neviđenim, u želji da ulepša svet, a suočava se sa tragicom i smješnom zbiljom«, predstavlja varijaciju istih tema i lokaliteta kao i u predašnjim filmovima ovoga autora, kao da se zapravo njegova težnja u filmskom izrazu iscrpljuje u pokušaju da dosegne neke univerzalne istine o vremenu i prostoru za koji je lično sudbinski vezan. Njegova briga je više okrenuta likovnosti kadrova, njihovim simboličkim, nadrealističkim značenjima nego samom narativnom toku. Međutim, iako je kod Nikolića prisutno variranje u biti iste teme, ovaj film ipak predstavlja značajan pomak u odnosu na rediteljev stav prema publici, jer je, za razliku od mnogih njegovih filmova, znatno komunikativniji, uz jasne političke aluzije. Žižić je najnovijim filmom ponovio svoje dobre osobine – valjan izbor zanimljive tematike, nastavak svog opusa o gastarbeiterima,

zanimljiv rad sa glumcima (Pavlom Vujisićem i Dragom Grgečićem), kali i svoje standardne slabosti, koje se ogledaju u činjenici da retko ume da izabranu temu scenariistički razvije do njenih logičkih konsekvencija i da to režijski odbrani. Na žalost, zanimljiva porodična drama se nije u filmu razvijala paralelno sa migracijskom dramom. Odnos oca, partizana na privremenom radu u Nemačkoj, i sukob sa sinom, koji gubeći svoje nacionalne korene i identitet u Nemačkoj gleda svoju budućnost, nije raditeljski niti scenariistički dovoljno opravdano motivisan da bi došlo do tragičnih raspleta kao u filmu, jer ni jednom od dvojice protagonista Žižić ne daje stvarne dramske argumente.

Za razliku od Žižića čiji film uranja u našu sadašnjicu, film Slobodana Šijana »Davitelj protiv davitelja«, označen već na špici kao komedija strave i užasa, predstavlja ironiziranje filmskog žanra koji u nas nije ni utemeljen. Ukratko, stiče se utisak da film i nije nastao iz drugog razloga do pukog filmofilmskog zabavljanja, budući da je pun citata iz klasičnih filmskih ostvarenja. Ali u biti, osim filmofilmskih naslada u otkrivanja pomenutih uzora, malo šta opravdava čitav uloženi trud. Zanimljivo glumačko ostvarenje Taška Načića, u ulozi starijeg davitelja, teško može da bude zaloga egzistencije ovog plana.

Može se i o ostalim filmovima dosta toga reći, ali, uglavnom, mada je opšti tehničko-tehnički nivo proizvodnje jugoslovenske kinematografije u usponu, najveći broj filmova su neuverljiva ostvarenja, znače stagnacija ili čak pad pojedinih autora, ozbiljno siromaštvo scenariističkih mogućnosti i pored obilja tema, jednom reču, verujem, nulti položaj naše kinematografije.

35. DUBROVAČKE LJETNE IGRE

Piše: Slobodan Sv. Miletić

NA MLADIMA SVET OSTAJE

Dom u lepoti i troumica mršavih godina

Kada na svom početku festival koji ste voleli, koji vas se ticao, činio neophodnim, vezivao za genius loci, stane da budi nostalgi za svojom prošlošću – budite sigurni da su neke neproaktivne sile na delu: ostarili ste zajedno ili je jedan od vas oronuo. Kritičar se trudi da to ne bude upravo on. Dubrovnik mu je, otkako zna da je nj i sebe, darivao sveobuhvatni doživljaj doma u lepoti, jer je od prirodnih povlastica jarko uživao svjetlost (piananstvo boja), odjek (ozvučeni kamen), neizmernost sveta (bilo mnoštva), životnu gustinu (more). Tu se krio samo korak do umetnosti. Ovo kulturno savezništvo umetnosti i života znale su da ostvaruju Dubrovačke ljetne igre sa smisalom za veličanje razmere, izborne srodnosti u umetnostima, bezmalo svim.

Prvi utisci govore o organizatorskoj rutini umesto o nekadašnjoj festivalskoj polifoniji. Valjalo je pozdraviti najezdu mladih u oba programa (kompetentniju u muzičkom nego u dramskom), strategiju »smene generacija«, ali i jevtinje umetničke »radne snage«, anonimni kvalitet umesto izvikanog, s nejednakim učinkom. U Evirpidovim »Bakhama« (režija V. Milinčić) neke prevazidene forme teatarske avangarde (fizički i ritualni teatar) ponuđeni su kao poslednja novost jugoslovenskog pozorišta, a neuspela individualizacija antičkog hora kao aktualizovanje režijskog postupka i tumačenje mitskog sadržaja. Osim toga, izvođenje »Bakhia« u kratkom roku posle slične »Hekuba« (u neuporedivo temeljnijoj režiji I. Boban), pokazalo se kao uzaludan repertoarski potez. Neki koncerti zvučali su više kao rezultat vežbaonica nego stvaralačke radionice (Renomirani pijanista V. Krpan svirao je čitavo veče najdravijeg Šopena koji se mogao čuti poslednjih godina: salonski folklorne valcere neuporedive stilske samovolje i neukusa, Akademski zbor Ivan Goran Kovačić (pod palicom Vladimira Kranjčevića) pevao je gromko i neizdiferencirano u zabludi da se monumentalnost zvučne zapremine Orfovog oratorija krije u ravnoglasnom fortisu i istinsutom iz petinih žila. Bledi koncerti gitarista E. Bitetija (uz odlične Zagrebačke soliste) i »nepoznate veličine« Estebana Botinelića, bore se sa engleskim orguljašem V. Maršalom i poljskom pijanistkinjom L. Grihtolovnom (suha tanušnost nije i sušičava istančanost već eksplorativanog jednog Šopena) za

kaktusni venac festivala. Dok recesija jede kvalitet, a inflacija nagriza kriterijume, škrtni se na ljudima, na neophodnim elementima organizacije.

Propaganda gotovo i nema (ne egzistira čak ni dnevni plakat koncerta ili dramske predstave), izmešane su kompetencije pojedinih estrada (Knežev dvor – Revelin-Sponza), folklor za strance se spustio na nivo školskih pripredbi. Čak i neutralni posmatrač dovodi sebe u troumici mršavih godina: dugi festival ili intenzivniji repertoar, ekskluzivnost predstava ili učestalost, veći format ili šarena produkcija, jarke internacionalne boje ili krnji republički ključevi, provincijska uhodanost ili svetski izazov. Pa ipak tokom festivala se pokazala lekovitom orientacijom na mlade i neke nove oblike mecenata za što pruža lep primer pomoći fondacije Šile i Bogdana Maglića, koji su omogućili da čujemo valjda najtalentovanije mlade instrumentaliste SAD-a: En-Mari Dermot (klavir), Benja Kima (violina), Ronaldu Tomasa (čelo), Markusa Tompsona (viola), Majke Li (klavir). Ovi su prikazali elaboriranu tehniku instrumenta, moderno shvanje u tumačenju muzičke strukture, bujni ali i obuzdani temperament, naročito krepke i homogene interpretacije kamernih dela najrazličitijih stilskih profila, od Hajdina do Stravinskog. Dobro je funkcionišao i »Medunarodni podij mladih glazbenika«: Nemica Tabea Cimerman pokazala je divnu srodenost sa svojim instrumentom, amatervskom violom zlatnih tonskih niti. Naša Kikindanka Jasmina Stančul nije u svom nastupu pokazala nimalo inferiorniju pisanizam: preciznog udara, jasnih stilskih namera. • Kao se bude oslobođila škole, oslobođiće i svoju nesumnjivo bogatu, još ponešto pritajenu osećajnost (za analitičku intelektualnost se ne bojimo).

Dramski program je takođe otvoren mladima. Čak je Lovrijenac postao njihova radionica. Studentske grupe Zagreba, Novog Sada i Sarajeva prikazali su jedno »delo u nastajanju«: Bunuelovog nadrealističkog »Hamleta« i Držićevo »Dunda Maroja«. Isto tako mladi reditelj Haris Pašović pokazao je ovađnost punu mašt u svojoj rediteljskoj etidi na oniričkoj oštreci »Andalužijskog psa«. Njegov potencijalni Hamlet improvizovanih alternativnih situacija, predstavlja adolescencu koji zauzima svoj »judske položaj« ili ostaje na margini situacije, označavajući u svakom trenutku ironičnu crtu demarkacije. Profesionalizam mlade podele, nadilazi Gordana Đurđevića maštom još nevidene Ofelije, koja sve svoje preobražaje duguje poetičnosti nesvesnog. Ime, koje valja zapamtiti. »Dundo Maroje« reditelja Krešimira Dolenčića prema Pašović-Bunuelovom »Hamletu« odnosi se kao solidan profesionalni akademski rad realističke orientacije prema eksperimentu. Znalački skraćena i teatarski živo ispričana priča o poslovničnom tvrdiliku i neobaveznom rasipništvu kao oznakama dveju generacija dubrovačkih, veoma uspešno izdiže ovu akademsku vežbu do profesionalnih visina popularnog teatra koji nezadrživo vodi svrsi: humornoj katarzi. Nema šta: na mladima svet ostaje.

Vliski internacionalni standardi

Osim Pogorelića, koji se kao šećerlema ponudio na kraju festivala, imali smo i tu povlasticu da upoznamo ili revidiramo mišljenje o značajnim predstavnicima srednje i »još mlade« generacije instrumentalista i pevača: Ruži Pospiš Baldani (nezaboravni mecosopran Malerović tlapnji), moskovskom laureatu i blistavom pijanistu velikog tona Nikolaju Dimidenku, savršenom predstavniku ruske »atomske škole« Vijetnamcu Dang Tai Sonu, varšavskom kontraverznom pobedniku iz 1980. Pored izuzetnih jugoslovenskih predstavnika u sferi violinčela, Valteru Dešpalja i Ksenije Janković (ovogodišnji nosilac »Orlanda«) i Maje Jokanović blesnuo je na istom nebnu izvrsni Braziljanac Antonio Meneses sa složenim sonatnim programom dostoјnim najvećih majstora instrumenta. Jovan Kolundžija je solističkim koncertom u Kneževom dvoru takođe dostigao jedan od svojih vrhova. Već čitavu deceniju on se nalazi u samom vrhu jugoslovenske muzičke reprodukcije. Čini se da je sada kucnuo čas da reputacija stekne i na međunarodnom planu. Uz temeljnu klavirsku saradnju Nade Kolundžije – podario nam je dragulje violinske literature, koje su izbrusile do visokog blistanja ruke velikog majstora. Prozračni Lekler, virtuozni Isaj, srčani Brams, melanholični Dvoržak, živopisni Sen-Sans, lakokrili Krajzler (bis), otkrili su novi polet i uzlaznu

iniju, bezmalo sve sjajne fasete njegova stila. Pošto je stekao suvereni artizan jednog virtouza, Kolundžiji predstoji da osvoji i najteže visove lične filozofije muzike. U sličnom agonalmom odnosu prema čitavom programu beležimo nastup najodličnije Ojstrahove učenice Liane Isakadze, koja se predstavila na samo kao superiorna violinistkinja virilnog nerva već i kao energični direktor Gruzijskog kamernog orkestra, koji sa istočnjačkim smislim za ornament daje zamaha i pronalazi novi zamajac orkestarskog brija u delima baroknih i savremenih kompozitora (Vivaldi, Šnitke npr.). Nismo zaboravili ni eminentnog američkog šopenista našeg porekla Judžina Indića, autentičnog tumača i impresionističke klavirske palete. Njegov restit u palati Sponza (?) publiku je shvatila i pozdravila kao poseban događaj markantnog pijanizma.

Akcije i vrhunci: Uto Ugi

Neuporedivi italijanski violinista, učenik G. Eneskua (kao i J. Menuhin), član Akademije Santa Čečilijske, osnivač festivala »Omaggio a Venezia«, maestro Uto Ugi, založio se za akciju pomoći svetskih muzičkih imena Dubrovniku, koji bi svoj honorar poklonili gradu za obnavljanje vrednih spomenika kulture, koncertirajući besplatno, kao što uostalom već čini i mlada pijanistička zvezda Ivo Pogorelić. Njihovi ovogodišnji koncerti krunisali su muzički agor 35. Dubrovačkih ljetnih igara. Ugi se nadmoćno prošetao stilskim oblastima baroka, klasične, romantične i pozne romantične, menjanju karakteristike muzičkih mentaliteta nemačke, češke, italijanske i španske violinske literature kao skupocenu pristalu odeždu sa nacionalnim ukrasima i univerzalnom izražajnom lepotom. U Krojerovoj sonati (a dura, op. 47) doneo je najslodenje kontraste lirske raspevanosti i uzdržane dramatike u stalnom pokretu tema i motiva, razrešavajući tematski napon, a da nikada nije izgubio plemenito izdubljenu plastičnost figura i ornamenata. Silnice razvojnih linija kao da nije prekidao između stavova. Kratke kadence toničke harmonije u prestima i promene tonaliteta privodio je maestralno glavnji temi ne ispuštanju u varijacijama lirska obeležja i harmonijske činioce. Njegov analitički dar stvara utisak da u svakom trenutku nosi u pogledu »tlocrt« partiture.

Virtuoznost je vazda u službi pretanjene muzikalnosti. I u Paganinijevim Kapričima i u stavku La Campanella, mogućnosti violine, koje se virtuozno razvijaju do romantičkih vrhunaca, realizuju se prevenstveno u reljefu sadržaja, u »poetiskom govoru« violine. Druga svita Bahova (d-mol) dočarana je u svoj bujnijiči četiri igara i genijalne čakone naposletku, koja zasvodiće četvrti luk zvučnog zdjelja kao stamena kruna. Dvoržakove »Romantične komedije« svirao je Ugi osloncem u melanholičnom slovenskom melosu, ali sa punočom u ritmičkoj i melodijskoj ekspreziji. Ni »ustupak publici«: »Karmennparafraza Sarazatea na »bis«, nije se otela Ugijevom absolutnom zahtevu prema sopstvenoj umetnosti.

Ivo Pogorelić III pijanizam nečuvenog raspona

Povratak Pogorelića na još Dubrovačke ljetne igre, iako à la carte, konačno je smirio duhove raspre i obradovao publiku koja voli ovog gospodstvenog kneževića klavira zamišljenog nad klavijaturom kao mitski Narcis nad ogledalom vode.

Ali sve bi bilo uzalud da mu te površine ne vraćaju otisak njegova lika i da on zauzvrat ne utiskuje povlašćeni pečat svoje ličnosti crnobelim dirkama. Jer u pijanističkoj umetnosti Pogorelićevu nema ničeg od privida niti lažnog sjaja, sve je biće. Biće muzike.

Ovoga puta svirao je isti program kao nedavno u Novom Sadu: Bahova Engleska svita a mol (BWV 807), Sonata A dur (KV 331) od W. A. Mocarta i treća Klavirska sonata h mol op 58 F. Šopena. Samo letimicom pogled na program otkriva brižljivo sačinjenu i skraćenu antologiju pijanističke umetnosti. To bi mogao biti program Šopenovog kućnog muziciranja (istorijski gledano) ili lista Listovog intimnog koncerta (tako što bi umesto Mocarta stajao D. Skarlati – njega Pogorelić sprema za bis možda i za ploču). Svi komadi podrazumeva drugu filozofiju muzike. Varšavski burevesnik, kakav je bio na prvim koncertima (počinjan u Šumanovim Simfonijskim etidama ili Betovenovom Sonatom op 111, beskompromisno, sa apsolutnim zahtevom prema delu i sebi), sada ekonomiše, estetizira, psihologizira, dodiruje metafiziku. Prvo nas vodi Bahu. »Ne ishodi od njega; sve u nj utiče«, veli vrsni poznavalec Bahove muzike. Ali Pogorelić analitički dolazi do zaključka o dvostrukom karakteru ove svite: duhovnom i svetovnom. Duhovni je po poreklu, svetovni u promjenjenim odnosima plesa i društvene otmenosti. I jednom i drugom karakteru ne odriče sposobnost filozofskog uvida iako zvučnom ekspresijom. Početni Prelid sažima u sebi preciznost čembala i orguljske prelige, ali kao da su svirani odvojenim manualima, u dve linije živo modelovane, oslobođene, čas su suprotstavljenje, čas kao odziv jedne u drugoj. Allemende se ne igra već peva po Pogoreliću, dakle centabile s otmenim i strogim akcentima, izražajno. Courante se takođe ne pleše iako nas podseća na veselu pesmu ponad vira. Sarabande je nagoveštaj večnih raspoloženja, meditacije u poslednjim stvarima, oduhovljena, sakralna. Tu je početak Pogorelićevog filozofiranja za klavirom, dostignuće lične filozofije muzike koje zatim Bourrée i Gigue zaključuju čembalskim, čelično prozračnim zvukom okrenutim budućnosti. Problem jedine prave arheologije klavira i još neslućenih osvajanja, raspinjanja.

Sonata A dur od Mocarta otvara pitanje Pogorelićevog rubata u savezu s punktiranim ritmom koji leluja i s akcentom koji se prenosi s kraja na kraj muzičke rečenice. Varijacije dobijaju ovde opet filozofski karakter tragičnih progresija iako je razapeta ritmička mreža logična i jasna. Mocart u Pogoreliću ne rokokoča, nije veseli genije iz skaredne prepiske, već svedok i subjekt neumitnosti, sumorni vesnik Opela. Šopenova h-mol Sonata ponovo nas opominje junačkog Pogorelića iz Varšave, mladog demijurga klavira i šopenske poezije: njegove emotivne rasipnosti, prelige, boja, blistanja, snage, novosti. Rečju: nečuvenog raspona koji deluje snagom opsene i proricanja. Šopen bi mu bio zahvalan svakako, jer je izuzetno poštovao pijanističku snagu jaču od svoje. I kada bi Pogorelić (po onom šoovskom savetu prestao da izaziva »zavist bogova«) i umesto večernje molitve pre spavanja, odsvirao samo nekoliko pogrešnih nota! (na užas svog supervizora i vernog učitelja Alisije Kežeradze?)

Pralzvedba Šekspirovog »Koriolana«

na ovogodišnjim igrama, trebalo je, prema opštoj proceni, da predstavi njihov dramski

klimaks, koji se, zaceleo zbio sudeći samo prema aplauzu zahvalnog mnoštva publike. U tečnom prevodu Vladimira Gerića, prošaranom umecima iz Simića i Pandurovića, predstava je upriličena na pravougaonom prostoru sužene Držićeve poljane i nekoliko stepenica Gospine crkve s pročelja. Takođe maleno kvadratno središte nasute zemlje omedane daskama, s izduženim drvetom oprjenim u prošlogodišnjem požaru, označavali su poprište mnogostrukog vojevanja Šekspirovog izopštenika, ratnog heroja rimske republike, oslobođodika kod Koriola, pobednika nad volškim neprijateljem, konzulskog kandidata, plemića Koriolana. Nijedna od velikih Šekspirovih tragedija nije toliko srezana prema glavnom, na rečima, misli i osećanju, štedljivom junaku, koliko tragedija ovog karaktera ponizene boračke časti, nabedenog, a potom i osvetljubivog izdajstva, pomešanog sa političkom neprilagodljivošću, uznosošću i povredljivošću. Nigde Šekspir nije unutarnji doživljaj protivrečnosti izrazio s manje monologa, samoposmatranja, refleksije i besednjeg ukrašavanja, nego u Koriolanu. Nigde više otiska u drugima no u rivalitetu između Koriolana i volškog vojskovođe Aufidija, onog neprijatelja izmanipulisanog prevrtljivog puka, kakav je cjoštveni aristokrata Koriolan i vlastoljubivih oportunističkih narodnih tribina, kakvi su Sicinije i Brut, između našeg jezgrovitog, iskrenog i silovitog junaka i njegovog zaobilaznog, rečitog i savitljivog prijatelja Menenija Agripa.

Reditelj Petar Veček vešt je sledio svojom režijom »fabulativni niz« i otvorenu, modernu Šekspirovsku dramaturgiju montaže prizora, osnovnih linija i impregnacije Šekspirovih karaktera praslikama pojednostavljenog biheviorizma. Njegova priča o Koriolanu je ponegdje uprošćena slika o protivrečnostima ljudske prirode i uopšteno pitanje o svrsi njegova delanja, istorija tragičkog karaktera koji uzima na sebe teški teret akcije, slobodu »biti svog« i negirati sopstvena, svojstvena načela, delati kao nužnost po cenu lične pogibelji i biti žrtva ironijom sudbine. Unutarnje sukobe Veček povezuje s problemima rascepkanog podelenog društva. Od prvog do poslednjeg prizora, on poštuje tri središnje konfliktnе situacije: rat između mlađe rimske republike i susedne volške, lično suparništvo između vojskovođa i najzad borbu za vlast unutar rimske republike: između plemstva, na čelu s radikalnim predstavnikom Koriolonom i puka koji zloupotrebljavaju i po volji preobraćaju narodni tribuni.

Večekova režija se pokazuje ekstrovertnom onde gde se očekuju unutarnji odjeci, odsjaji situacije, fini reljef namesto spoljne linije, odnosni namesto izvedenih gestova tumača. Odlični Božidar Alić nametnuo je premladoj ulozi Koriolana juvenilnu, pounutarnju neurozu preokrivenu samoodrazom, dok mu je marcijalnost u naglašenoj diktiji Bekima Fehmi stajala nasuprot. Božidar Boban dao je duhovito nijansiranu ulogu ironičnog komentatora događaja kakav je u biti Menenije Agripa, a Zlatko Madunić i Emil Glad i vukove i lisice u koži narodnih tribuna. Milka Podrug Kokotović (zbog skraćivanja teksta) nije mogla da ispunjava do kraja Šekspirov volumen majke Volumnije kojoj pripadaju neke ključne scene. Eklektični kostimi like Škomrlj i Dijane Kosec Bourek svojim egipatskim i rimsко-renesansnim elementima obeležavali su jasnim bojama, pomno, osnovne stranke u sukobima.

Polja

časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja, novi sad, katolička porta 5/II, telefon (021) 28-765

uredjuju: silvija dražić, zoran derić, simon grabovac, petru krdu, alpar lošonc, franja petrinović (glavni i odgovorni urednik), đorđe pišarev i miroslav radojković; sekretar radmila gikić; tehnički i likovni urednik cvetan dimovski; lektor zora stojanović; članovi izdavačkog saveta: bosiljka bojanić (predsednik), gion nandor, aleksandar horvat, ratka lotina, velja macut, selimir radulović, radivoj šajtinac, dušan tođorović, aleksa trifunov, jovanka žunić (delegati šire društvene zajednice); radmila gikić, relja knežević, tomislav marčinko, milan paroški, franja petrinović i vitomir sudarski (delegati izdavača): izdaje ništro »dnevnik« oour »redakcija dnevnik«, novi sad, poštanski fah 190; žiro račun: 65700-603-6324 pis finansira sif kulture vojvodine; rukopise slati na adresu: redakcija »polja«, novi sad, poštanski fah 190; žiro račun: 65700-603-6324 novi mišljenja pokrajinskog sekretariata za nauku i kulturu broj 413-152/73 časopis je oslobođen poreza na promet proizvoda i usluga; tiraž 2.000 primeraka

glavni urednici polja od 1955. florika štefan (1955 – 1958), dejan pozna nović (1958 – 1962), mileta radovanović (1962 – 1965), petar milosavljević (1965 – 1968), pero zubac (1968 – 1971), boško ivkov (1971 – 1974), jaroslav turčan (1974 – 1976), jovan zivlak (1976 – 1984)